

Deloitte.

Wet open overheid: hoofdpijndossier of geen kopzorg?

**Maarten Beliën, Ferd Grapperhaus, Kürşad Güney,
Mark Hoekstra en Ferre Rijkers**

Inhoud

Introductie	3
De urgentie van openheid en transparantie	4
Van passief naar actief	6
Uiteenlopende knelpunten	7
Hoe doen andere landen het?	9
Verlaat de gebaande paden	10
Waar te beginnen	12
De zeven stappen van het Woo-proces	13
Van laaghangend fruit naar een samenhangende aanpak	14
Bestaande systemen en tools	15
Een kwestie van sturing en naleving	16
Pak het integraal aan	17
Over de auteurs	18
Literatuur	20

Introductie

Wetgeving die het tegenovergestelde bereikt van wat ze beoogt — het gebeurde na de invoering van de Wet open overheid (Woo). Burgers zouden opgevraagde informatie sneller moeten krijgen, maar het pakte anders uit: moesten zij vóór invoering van de Woo al 167 dagen geduld hebben, na invoering moesten zij gemiddeld nog vijf dagen langer wachten. In een brief van voormalig staatssecretaris Van Huffelen aan de Tweede Kamer zijn inmiddels maatregelen aangekondigd.

Maar het vraagstuk van de Woo reikt verder dan alleen termijnen. De wetgever vraagt een actieve houding van overheid, bestuursorganen en uitvoeringsinstanties in openbaarmaking van informatie. Om burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, maar ook Kamerleden en journalisten, te faciliteren. De samenleving vraagt om openheid en transparantie en de overheid heeft daarin een voortrekkersrol.

Het is dus cruciaal om die actieve houding te ontwikkelen. Niet door tal van geïsoleerde acties te ondernemen, maar door te werken vanuit een gestructureerd en samenhangend actieplan. Er is namelijk veel meer mogelijk in veel minder tijd, maar dan moeten we wel stoppen met wat niet werkt en nieuwe wegen bewandelen. Deze whitepaper laat zien hoe het anders kan en wat daarvoor nodig is.

De Woo is een waardevolle wet — met een andere aanpak kan ze ook tot haar recht komen.

De urgentie van openheid en transparantie

In 2022 werd de Woo van kracht. De Woo streeft transparantie en openheid na — essentiële elementen van een gezonde bestuurscultuur. Transparantie is noodzakelijk om een democratie goed te laten functioneren. Door het delen van informatie kunnen burgers de overheid controleren. En ook overheden hebben baat bij het delen van informatie: zij kunnen tijdig risico's signaleren en efficiënter werken. Door uitwisseling worden kwaliteiten beter benut. Het omgekeerde is ook waar: een gebrek aan transparantie maakt veel kapot. Het zorgt voor argwaan, verspilling, verkeerde keuzes en incidenten die onnodig leed veroorzaken.

De Woo dwingt overheid en uitvoeringsorganisaties om uit te vinden welke informatie relevant is voor burgers. Zij moeten die informatie uit zichzelf publiceren of op verzoek leveren. Maar dat blijkt makkelijker gezegd dan gedaan: bij 83% van de Woo-verzoeken wordt de wettelijke termijn niet gehaald, zo blijkt uit onderzoek over 2023 van Open State Foundation, Instituut voor Maatschappelijke Innovatie en Universiteit van Amsterdam.

En een overheid die aan de ene kant belooft snel en adequaat te reageren, maar deze belofte vaker verbreekt dan nakomt, ondermijnt het vertrouwen. Terwijl het structureel naleven van die belofte juist kan helpen dat vertrouwen te herstellen.

Kortom, de urgentie is hoog. Dat wordt ook gesignaleerd door het kabinet, dat met concrete maatregelen komt.

De kamerbrief in het kort

- Lange afhandelingstermijnen voor informatieverzoeken, de uitvoering betekent een grote last voor overheidsorganisaties. Dat moet beter.
- Er komt een centrale rol voor Woo-contactpersonen. Elke overheidsorganisatie moet één of meer contactpersonen aanstellen die goed bereikbaar zijn en getraind worden om informatieverzoekers beter te helpen.
- Verbetering van IT en een gestandaardiseerd informatieproces.
- Een rijksbreed dashboard dat inzicht biedt in de afhandeling van Woo-verzoeken.
- Bij omvangrijke verzoeken wordt een selectie gemaakt van de meest relevante documenten om de capaciteit beter te beheren. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de concrete uitvoeringslasten en kosten van de Woo.
- Het kabinet wil meer informatie proactief openbaar maken om de transparantie te verhogen en de belasting van Woo-verzoeken te verminderen.

Van passief naar actief

Voordat de Woo werd ingevoerd kenden we al de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Deze wet regelde met name de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Passief wil zeggen dat publicatie plaatsvindt wanneer burgers of bedrijven daar om vragen. Het is dus een reactieve vorm, die berust op een recht op informatie. De Woo heeft dit recht vrijwel ongewijzigd overgenomen, maar voegt daar een belangrijk element aan toe: actieve openbaarmaking. Dit is een verplichting, die overheidsinstanties opdraagt om uit eigen beweging informatie te publiceren. Waar overheden voorheen 'slechts' hoefden te reageren op verzoeken, moet er nu proactief gehandeld worden.

Een tweede verschil tussen de Woo en de Wob is dat de maximale termijn om te voldoen aan een informatieverzoek korter is geworden. In principe moet men nu binnen vier weken de gevraagde informatie krijgen. Daar kunnen in uitzonderingsgevallen nog twee weken bij komen, met name voor heel grote of ingewikkelde verzoeken, maar binnen uiterlijk zes weken moet het toch echt gebeurd zijn.

Ook is er nu het Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding. Dit college adviseert de regering en het parlement gevraagd en ongevraagd over openbaarheid en goed beheer van overheidsinformatie. Ook kijkt het naar de manier waarop een instantie een verzoek om informatie behandelt. Verder kan men bemiddelen bij klachten van journalisten over de afhandeling van Woo-verzoeken.

Uiteenlopende knelpunten

Om te beginnen wordt er gewerkt met centraal ingekochte informatietechnologieën: zulke tools blijken in de praktijk niet altijd volledige resultaten te leveren. Ook zijn de resultaten soms onvoldoende herleidbaar. Daarnaast worden door instanties zelf zoeksystemen ontwikkeld, waarbij vaak inzicht ontbreekt in de werkwijze en effecten van filters en selectiemechanismen — terwijl er wel degelijk geschikte oplossingen voorhanden zijn.

Vervolgens betekent het opslaan van informatie toch echt méér dan simpelweg op F12 drukken: omdat het opslaan nu eenmaal mensenwerk blijft, zijn documenten niet altijd te vinden op de plek waar we die zouden verwachten. En dan is er nog het feit dat veel Woo-verzoeken betrekking hebben op andersoortige documenten, bijvoorbeeld sms'jes en Whatsappberichten. Al met al zullen we moeten accepteren dat een deel van de informatie ongestructureerd is — en dat die met specialistische, forensische kennis boven water te halen is. Het is zaak om daar processen en technologie op in te richten.

Ten derde speelt er een cultuurkwestie. Net als andere organisaties zijn bestuursorganen over het algemeen gemotiveerd en gedreven bezig met hun vak. Maar de registratie en de informatieverwerking worden soms gevoeld als een vervelende bijkomstigheid, een noodzakelijk kwaad. De reactie wordt nog wel eens: waarom moeten we dit doen? Openheid wordt dan een hoofdpijndossier. Terwijl de noodzaak en urgentie onmiskenbaar zijn: niet alleen vanuit de beroepsopdracht, maar ook vanuit actuele maatschappelijke ontwikkelingen die openheid een *sine qua non* maken.

Een vierde knelpunt: wanneer de overheid hulp inroept van adviseurs, beschrijft zij vaak rollen, functies en processen. Er volgt een uitvraag van profielen en er moeten personen gevonden worden die hieraan voldoen, vaak afkomstig uit verschillende organisaties, om met elkaar tot een oplossing te komen. Terwijl een betere aanpak zou zijn om *het probleem* uit te besteden, en de betrokken adviseurs binnen hetzelfde budget verantwoordelijk te maken voor de invulling en het realiseren *van de oplossing* — gebaseerd op een resultaatafspraak. Wie een deel van de operatie durft uit te besteden met een strakke resultaatverplichting kan tegen veel lagere kosten een veel beter resultaat bereiken.

Tot slot moeten we niet vergeten dat het beantwoorden van één schijnbaar eenvoudige vraag enorm veel werk kan opleveren. In sommige gevallen zijn er honderden documenten nodig om een juist antwoord te kunnen geven. En het is extra werk, omdat het niet tot de kerntaken van de betreffende ambtenaar behoort. Bovendien is het werk meestal niet procesmatig ingericht: men moet het erbij doen.

**Accepteer dat een deel van de informatie
ongestructureerd is — en dat die met specialistische
kennis boven water te halen is.**

Hoe doen andere landen het?

Als het gaat om het 'halen' van de levertermijn, blijken andere Europese landen daar minder moeite mee te hebben. Universiteit Leiden deed onderzoek naar de situatie in zes landen, wat leidde tot de publicatie van het rapport 'Openbaarmaking van overheidsinformatie, Een rechtsvergelijkend onderzoek naar de wetgeving in Zweden, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk, Slovenië en Estland'. Daaruit blijkt:

...dat Nederland niet meer informatieverzoeken lijkt te ontvangen dan de overige onderzochte landen en dat in alle landen sprake is van een stijging van het aantal verzoeken. Daarnaast hanteren de meeste onderzochte landen een beslistermijn van vier weken. Behalve in Frankrijk, lijkt het halen van deze termijnen in de overige landen niet problematisch.

In Zweden is het uitgangspunt dat er dezelfde dag gereageerd wordt op een verzoek, Noorwegen levert binnen uiterlijk drie dagen. Wat doen zij om te zorgen dat het lukt? Om te beginnen kun je in die landen minder uitvragen. Zo is het in Zweden bijvoorbeeld niet mogelijk om interne e-mails of ambtelijke adviezen op te vragen, in Nederland kan dat wel. Maar vooral: deze landen hebben hun informatiehuishouding beter op orde. Zo kennen bijvoorbeeld Zweden en Estland een gestandaardiseerd register van documenten die snel actief openbaar gemaakt worden. Zo'n documentenregister, dat online doorzocht kan worden, maakt een belangrijk deel van de passieve openbaarmaking overbodig.

Verlaat de gebaande paden

In Nederland zullen we dan ook de gebaande paden van de afgelopen jaren moeten durven te verlaten. Deze hebben de afgelopen jaren bewezen niet tot de gewenste resultaten te leiden. We zullen moeten stoppen met 'meer van hetzelfde'. Er is durf nodig om gekozen processen en technologie los te laten en deels opnieuw keuzes te maken met de kennis van nu. We noemen een paar van die keuzes.

Ambtenaren nemen nu nog vaak uitgebreid de tijd om te beoordelen of informatie wel naar buiten kan, en welke uitleg erbij nodig is. Er is vrees om onvolledig te zijn, zeker als er meerdere departementen bij betrokken zijn. Vaak wacht men op elkaar tot iedereen er iets van gevonden heeft. Volgens de onderzoekers van 'Blaadjes op het spoor':

Een van de oorzaken van de trage afhandeling van Woo-verzoeken vormen de parafenlijnen. Vanuit professioneel oogpunt is het voldoende dat de afdeling juridische zaken kijkt of er uitzonderingsgronden van toepassing zijn en daarbij het vier-ogenprincipe toepast. Als er twijfels of onduidelijkheden zijn, dan kan dat worden afgestemd met de betrokken beleidsmedewerkers. Maar het is echt niet nodig dat achtereenvolgens de betrokken beleidsdirecteur, de directeur-generaal, de afdeling Communicatie, Bureau Bestuurszaken, de plaatsvervangend secretaris-generaal en de betrokken bewindspersoon daar ook nog eens naar kijken. Oftewel: stop met die parafenlijnen, dat leidt alleen maar tot veel kramp in de organisatie. Het kost ook allemaal veel tijd, zowel in termen van ambtelijke uren als in termen van doorlooptijd.

Verder ontbreekt vaak zicht op welke informatie er nu precies beschikbaar is. Er is lang niet altijd vakkenis aanwezig, de kijk op informatie en de behandeling ervan liggen dan ook vaak niet op het vereiste niveau. En regelmatig ontbreekt de juiste tooling. Een simpel voorbeeld: zelfs het aflakken gebeurt nu vaak nog handmatig, terwijl dat allang geautomatiseerd kan.

En bij de huidige krapte op de arbeidsmarkt ligt de oplossing ook niet in nóg meer mensen erbij en nog meer nieuwe rollen. Een geïntegreerde aanpak met balans tussen mens, technologie en anders ingerichte processen moet tot serieuze verbetering leiden. Er zijn organisaties die al jaren deze en vergelijkbare uitdagingen tackelen. Er is veel ervaring beschikbaar met eDiscovery binnen forensische onderzoeken om de juiste gegevens te vinden en te beoordelen.

Want het goede nieuws is: wie met de juiste technologie en de juiste mensen werkt, heeft voor bijvoorbeeld dataselectie en de beoordeling ervan slechts de helft van de tijd nodig.

Wie met de juiste technologie werkt en met de juiste mensen, heeft voor dataselectie en beoordeling slechts de helft van de tijd nodig.

Waar te beginnen

Een aanknopingspunt biedt hoogleraar organisatiekunde Matthieu Weggeman, die eind vorige eeuw al tot de volgende formule kwam:

$$K_{(ennis)} = f(I_{(nformatie)} * E_{(rvaring)} V_{(aardigheid)} A_{(ttitude)})$$

Hier zien we dat kennis veel meer behelst dan alleen informatie. Het gaat niet alleen om data en systemen, processen en protocollen — het gaat ook om de ervaring die mensen al of niet hebben. Om hun vaardigheden. En misschien nog wel het allerbelangrijkste: de attitude. Voelen ambtenaren het daadwerkelijk als een wezenlijk onderdeel van hun werk om informatie te delen? Door elk van deze elementen in de formule in positieve zin te versterken, zal de kennispositie van de Nederlandse overheid ook verbeteren. Openheid is dus allesbehalve een exclusieve IT-aangelegenheid: er komen veel meer facetten bij kijken.

De zeven stappen van het Woo-proces

De maatregelen die het kabinet neemt, zoals in de Kamerbrief beschreven, zijn zeker stappen in de goede richting. Maar er moet meer gebeuren. Deloitte heeft uitgebreide ervaring met Woo-verzoeken bij diverse ministeries en op basis daarvan zijn zeven fasen te onderscheiden die tezamen een goedwerkend, efficiënt Woo-proces opleveren.

1

ONTVANGST BEVESTIGING EN INTAKE

- Controleer of het een WOO verzoek is
- Neem het verzoek in behandeling
- Overleg indien nodig met de verzoeker over de scope van het onderzoek
- Beoordeel en documenteer de gevraagde informatie

2

VERZAMELEN EN SCHONEN VAN INFORMATIE

- Gebruik van Enterprise search voor efficiënt zoeken door bronnen
- Ontdubbelen en organiseren van documenten
- Opstellen van een voorlopige inventarislijst
- Inhoudelijk specialist betrekken voor beoordeling relevantie

3

LAKKEN

- Automatische herkenning en markering van te lakken persoonsgegevens
- Handmatige controle en aanvulling op automatische lakvoorstellen
- Definitief lakken in overeenstemming met de WOO instructies

4

ZIENSWIJZEN EN AFSTEMMEN

- Uitvragen van zienswijzen bij betrokken derden
- Afstemming met andere departementen bij departement overstijgende thema's

5

BESLUIT

- Opstellen van het besluit en verstrekken van de informatie
- Bij complexe verzoeken eventueel werken met deelbesluiten

6

PUBLICATIE EN ARCHIVERING

- Publiceren van het WOO besluit en verstrekte documenten
- Toevoegen van metadata voor betere vindbaarheid
- Zorgen voor digi-toegankelijkheid van gepubliceerde documenten

7

NAZORG

- Contact opnemen met de verzoeker voor feedback
- Reguliere kwaliteitscheck op de openbaar gemaakte besluiten

Van laaghangend fruit naar een samenhangende aanpak

Niet iedere organisatie is even volwassen als het gaat om het werken met informatie. Soms is er al een goed werkproces opgetuigd maar ontbreekt het aan tooling. Bij andere instanties of afdelingen is er behoefte aan het bijspijkeren van relevante kennis. Weer andere organisaties kampen met onvoldoende geschikt personeel. Alles begint dus met inventarisatie: waar staan we nu? Welke problematiek knelt het hardst? Op die pijnpunten kan alvast actie ondernomen worden voor de eerste verlichting. Daarna volgt de vraag: welke punten lopen op zich redelijk, maar moeten toch beter? Kies een holistische aanpak om te voorkomen dat er straks een reeks losse, onsamenhangende oplossingen resteert.

We zullen moeten beseffen dat informatievoorziening een vak apart is. Voor een gezonde informatiehuishouding moeten multidisciplinaire teams ingericht worden met een duidelijke rolverdeling, onder andere vanuit de juridische kant, IT en communicatie. Een goed startpunt is een scan, bijvoorbeeld de [volwassenheidsanalyse informatiehuishouding](#) die de Rijksoverheid aanbiedt. Hier past wel realiteitszin. Een perfecte informatiehuishouding blijft een utopie: goed om naar te streven, maar in de praktijk nooit volledig haalbaar.

Bestaande systemen en tools

In tegenstelling tot wat soms gedacht wordt, valt er in bestaande systemen goed te zoeken. Voor de uitvoering van de Woo zijn we aangewezen op doorgaans bekende systemen — veel informatie moet gewoon uit de Office-omgeving komen. En die systemen zijn misschien nog niet ingericht op de meest efficiënte dataextractie, maar ze hoeven niet op een fundamenteel niveau met elkaar verweven te zijn. Het gaat veel meer om het proces daaromheen. Als dat goed ingericht is en de juiste mensen over de juiste tools beschikken, valt er met de huidige systemen prima te werken.

*In bestaande systemen valt goed te zoeken —
mits we de juiste mensen en tools inzetten.*

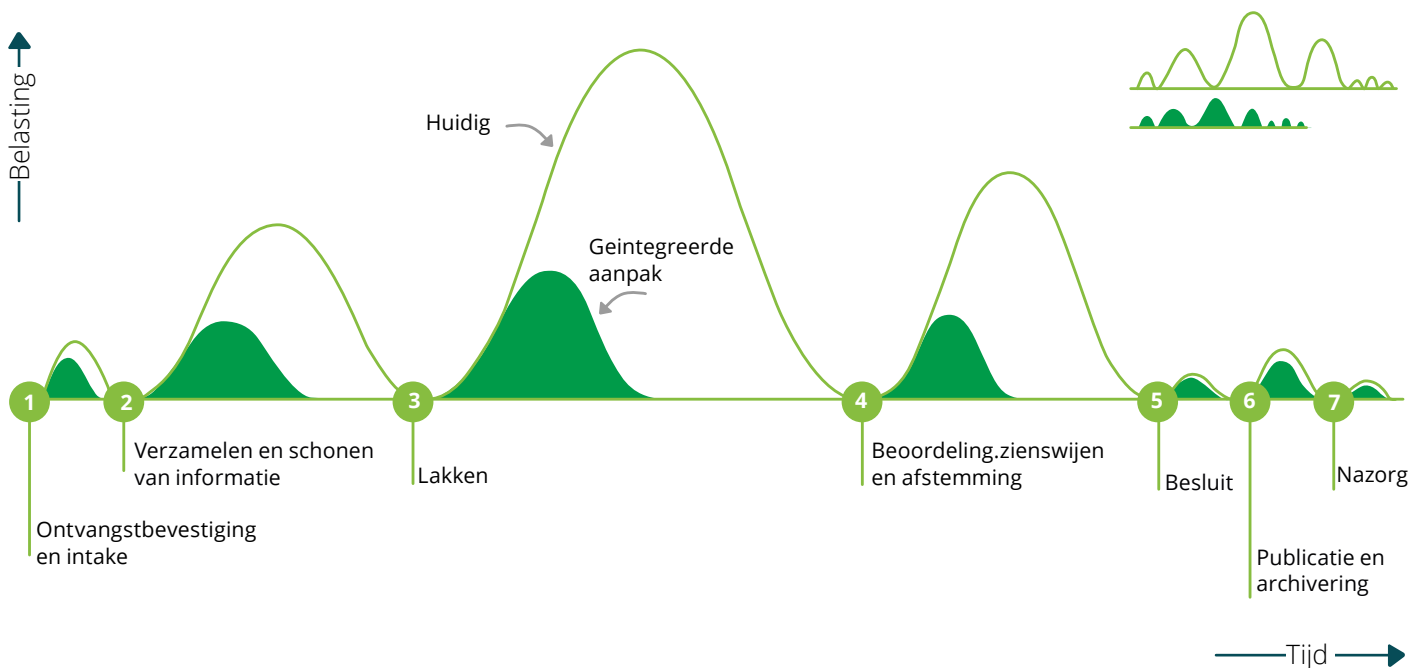
Een uitvoeringsorganisatie meldde onlangs dat er maar drie Woo-verzoeken per jaar binnenkwamen. Maar met één van die verzoeken was een team van vijf mensen zes weken lang zoet, om de eenvoudige reden dat de gevraagde informatie moeilijk te vinden was. Dan lijkt de grootste tijdswinst dus te halen in het zoekproces. En ook al zit er op korte termijn weinig anders op dan 'een been bijtrekken en bikkelen', technologie kan hier wel degelijk een belangrijke bijdrage leveren. Werkten we vroeger met zogeheten record managementsystemen, tegenwoordig gaat het om content services platformen. Met behulp van AI zal daarin informatie eenvoudiger doorzoekbaar worden. Dit vergt investeringen in een gezonde informatiehuishouding met dito processen, maar zal aanzienlijke tijdswinst opleveren.

Naast de bestaande zoektechnologie voor bedrijven zijn er ook zoekplatformen die relevantie kunnen bepalen op geselecteerde datasets. Waar we klassiek nog op zoekwoorden zoeken, kan AI dat proces flink versnellen. En om uitsluitingsgronden na te leven kan met de juiste platformen (deels) geautomatiseerd aflakken, anonimiseren en pseudonimiseren plaatsvinden.

Een kwestie van sturing en naleving

Het Generiek actieplan informatiehuishouding Rijksoverheid 'Open op orde' noemt sturing en naleving niet voor niets belangrijke knelpunten. Om deze aan te pakken zullen we ook naar de organisatiestructuur moeten kijken. Het gaat erom verantwoordelijkheden en rollen te definiëren, met name op het gebied van informatiemanagement, en te zorgen voor de juiste inrichting van teams. Dan kan er beter gestuurd worden op strategische kaders en hoofdlijnen. Vervolgens is een vertaalslag nodig naar personeelsniveau, om te zorgen dat de juiste data worden ingevoerd en de juiste controles uitgevoerd. Een integrale aanpak is hier een voorwaarde voor duurzaam succes.

Open op orde transformatie Wet Open Overheid

Pak het integraal aan

Veel bestuursorganen hebben, net als grote bedrijven, last van versnippering. Voor informatiespecialisten wordt leverancier A benaderd, voor tooling wordt B ingeschakeld en voor juridische bijstand is er contact met C. Op die manier wordt het nog moeilijker om een sterke, integrale en structurele oplossing te creëren voor de informatiehuishouding en de informatievoorziening.

Weliswaar is het aan te raden om te werken met multidisciplinaire teams: dat helpt organisaties om hun Woo-vraagstuk vanuit diverse invalshoeken te benaderen en toe te werken naar een rijk geschakeerde, breed gedragen aanpak. Maar deze verschillende perspectieven moeten vervolgens wel in een onderlinge samenhang gebracht worden. Dat vraagt om regie, om ervaring en kennis — niet alleen van strategie, processen en tools, maar ook om een diepgevoeld begrip van de noodzaak en urgentie.

Een succesvolle uitvoering van de Woo vraagt om een geïntegreerde aanpak. Daarmee wordt het mogelijk om snel, efficiënt en zorgvuldig tot resultaten te komen. Van dataselectie tot connectie, van personele bezetting tot beoordeling en vrijgeven van de data: in onderlinge samenwerking kunnen de juiste mensen veel bereiken. De oplossingen liggen klaar.

Over de auteurs

Wil je weten hoe je in jouw organisatie tot een efficiëntere afhandeling van Woo-verzoeken komt? Neem dan gerust contact op.

Maarten Beliën

Specialist Senior Manager Forensic

Maarten is gespecialiseerd in digitaal forensisch onderzoek, electronic discovery en incident response. Hij heeft ervaring met computer- en mobilonderzoek, e-discovery, informatiebeveiliging en cybercrime-analyse. Zijn kracht ligt in het effectief aansturen van teams in onvoorziene situaties.

 +31613127331 mbelien@deloitte.nl

Ferd Grapperhaus

Managing Partner Deloitte Legal

Ferd werkte meer dan dertig jaar in de advocatuur en aan de universiteit. Hij was partner en bestuursvoorzitter bij Allen & Overy, parttime hoogleraar Europees arbeidsrecht aan de Universiteit Maastricht, lid van de Sociaal-Economische Raad en minister van Justitie en Veiligheid. Als managing partner ontwikkelt hij nu de juridische dienstverlening van Deloitte Nederland, met nadruk op de publieke sector.

 +31682894956 Fgrapperhaus@deloitte.nl

Kürşad Güney

Partner Forensic

Kürşad is een forensisch computer specialist met uitgebreide ervaring in forensische onderzoeken, eDiscovery en grootschalige acquisitie en verwerking van data. Er zijn weinig digitale forensische methodologieën en tools die hij nog niet gebruikt heeft. Kürşad's expertise ligt in het uitvoeren en beheren van onderzoeken in complexe IT-omgevingen.

 +31613437258 kguney@deloitte.nl

Mark Hoekstra

Partner Forensic en Technology & Innovation

Mark is expert in het toepassen van technologie om complexe bedrijfsproblemen op te lossen. Hij leidt de Deloitte Forensic praktijk en de Technology & Innovation afdeling in Nederland. Met zijn team ondersteunt hij klanten bij financiële criminaliteit, crisisresponse, onderzoeken, technologische uitdagingen en procesvoering. Mark heeft meer dan vijftientig jaar ervaring in innovatie en forensisch onderzoek en financiële criminaliteit in diverse sectoren.

 +31653978745 mahoekstra@deloitte.nl

Ferre Rikkers

Director Technology Strategy & Transformation

Ferre heeft meer dan twintig jaar ervaring in de publieke sector en werkt aan strategie, transformatie en digitale innovatie. Hij helpt organisaties om waarde te halen uit veranderingen en digitalisering, vooral in complexe en politiek gevoelige situaties. Zijn werk gaat van strategisch advies tot het uitvoeren van grote transformatieprojecten.

 +31652305681 Frikkers@deloitte.nl

Literatuur

Open op orde, Generiek actieplan informatiehuishouding Rijksoverheid, Rijksprogramma Duurzaam Digitale Informatiehuishouding, maart 2021, <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid/instrumenten-en-diensten/publicaties/2022/09/19/generiek-actieplan-open-op-orde>

Ondraaglijk traag, Analyse afhandeling Wob-verzoeken 2021, Open State Foundation, Instituut Maatschappelijke Innovatie, januari 2022, <https://openstate.eu/wp-content/uploads/sites/14/2022/01/Ondraaglijk-traag-280122-def.pdf>

Matglas, Onderzoek naar de invoering van de Wet open overheid, Open State Foundation, Instituut Maatschappelijke Innovatie, maart 2023, <https://openstate.eu/wp-content/uploads/sites/14/2023/03/Rapport-Matglas-OSF-IMI-9-03-2023-digitaal.pdf>

Open Overheid in Europa: wat kunnen we van andere landen leren?, iBestuur, 4 mei 2023, <https://ibestuur.nl/artikel/centric/open-overheid-in-europa-wat-kunnen-we-van-andere-landen-leren/>

Laat morele twijfels bij ambtenaren juist zien, NRC, 9 juli 2023, <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/07/09/laat-morele-twijfels-bij-ambtenaren-juist-zien-a4169316>

VWS verbetert doorzoekbaarheid Woo-documenten corona-aanpak, Rijksoverheid, 7 september 2023, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-open-overheid-woo/nieuws/2023/09/07/vws-verbetert-doorzoekbaarheid-woo-documenten-corona-aanpak>

Blaadjes op het spoor, Analyse afhandeling Woo-verzoeken 2023, Open State Foundation, Instituut Maatschappelijke Innovatie, Universiteit van Amsterdam, februari 2024, <https://openstate.eu/wp-content/uploads/sites/14/2024/02/Blaadjes-op-het-spoor-rapport.pdf>

Het lukt ministeries maar niet om verzoeken van burgers sneller te behandelen, NRC, 12 februari 2024, <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/02/12/het-lukt-ministeries-maar-niet-om-verzoeken-van-burgers-sneller-te-behandelen-a4189887>

Journalisten: 'Perk openbaarheid van de overheid niet in, maar werk samen aan verbetering', Follow the money, 13 februari 2024, <https://www.ftm.nl/artikelen/journalistiek-en-the-best-practises-van-de-woo>

Nog altijd veel mis met Wet open overheid: 'Het wordt als corveetaak gezien', NOS, 15 februari 2024, <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2509029-nog-altijd-veel-mis-met-wet-open-overheid-het-wordt-als-corveetaak-gezien>

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more. Deloitte provides industry leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175 plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 345,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication

© 2024 For information, contact Deloitte Netherlands.

Designed by CoRe Creative Services. RITM1842838